

Procedura weryfikacji programów rewitalizacji w Instytucji Zarządzającej Regionalnym Programem Operacyjnym Województwa Łódzkiego na lata 2014-2020 pod kątem zgodności z Wytycznymi w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020

1. Wstęp

Zgodnie z zapisami *Umowy Partnerstwa* działania o charakterze rewitalizacyjnym mają na celu włączenie społeczności zamieszkujących obszary peryferyjne i zdegradowane dzięki kompleksowej, postrzeganej w wymiarze społecznym, gospodarczym i przestrzennym, rewitalizacji obszarów zdegradowanych. Podejmowane w ramach rewitalizacji działania mają mieć na celu poprawę jakości życia mieszkańców oraz ożywienie gospodarcze i społeczne danego obszaru, a w konsekwencji przyczynić się do ograniczenia ryzyka ubóstwa i wykluczenia społecznego na tych obszarach. Realizacja działań infrastrukturalnych jest narzędziem niwelowania zjawisk związanych z problemami społecznymi dotyczącymi danego obszaru.

Dla działań rewitalizacyjnych finansowanych ze środków UE istotnym odniesieniem są *Wytyczne w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020* zatwierdzone przez Ministra Rozwoju w dniu 2 sierpnia 2016 r. *Wytyczne*, dla których dokumentem wyjściowym jest *Umowa Partnerstwa*, służą przede wszystkim ujednoczeniu procedur wdrażania programów operacyjnych w zakresie projektów rewitalizacyjnych¹, a także określają jak należy rozumieć pojęcie rewitalizacji w odniesieniu do działań współfinansowanych ze środków EFRR, EFS, FS.

W *Regionalnym Programie Operacyjnym Województwa Łódzkiego na lata 2014-2020* (RPO WŁ 2014-2020) wskazano, że rewitalizacja ma na celu przywrócenie lub nadanie funkcji społecznych i gospodarczych na terenach zdegradowanych, co będzie miało wpływ na niwelowanie zjawisk związanych z problemami społecznymi na zdegradowanych obszarach miejskich i wiejskich. Wspierane będą przedsięwzięcia, wynikające z kompleksowych, wieloletnich programów rewitalizacji opracowanych w oparciu o krajowe ramy dla działań rewitalizacyjnych.

Niniejszy dokument stanowi podstawę weryfikacji przez IZ RPO WŁ obligatoryjnych elementów wymaganych w każdym programie rewitalizacji zawartych w Załączniku do *Wytycznych w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020*.

2. Program Rewitalizacji

Program rewitalizacji to:

- a) zgodnie z *Wytycznymi w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020*, inicjowany, opracowany i uchwalony przez radę gminy, na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 6 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o *samorządzie gminnym* (Dz. U. z 2016 r. poz. 446), wieloletni program działań w sferze społecznej oraz gospodarczej lub przestrzenno-funkcjonalnej lub technicznej lub środowiskowej, zmierzający do wyprowadzenia obszarów rewitalizacji ze stanu kryzysowego oraz stworzenia

¹ przez pojęcie „projekt rewitalizacyjny” rozumie się projekt wynikający z programu rewitalizacji, tj. zaplanowany w programie rewitalizacji i ukierunkowany na osiągnięcie jego celów albo logicznie powiązany z treścią i celami programu rewitalizacji zgłoszony do objęcia albo objęty współfinansowaniem UE z jednego z funduszy strukturalnych albo Funduszu Spójności w ramach programu operacyjnego.

warunków do ich zrównoważonego rozwoju, stanowiący narzędzie planowania, koordynowania i integrowania różnorodnych aktywności w ramach rewitalizacji (np. lokalne programy rewitalizacji, miejskie programy rewitalizacji).

- b) gminny program rewitalizacji, o którym mowa w art. 14 ust. 1 ustawy z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji (Dz. U. z 2015, poz. 1777 ze zm.).

Program rewitalizacji jest dokumentem przyjmowanym uchwałą rady gminy. Dopuszcza się możliwość aktualizacji istniejącego programu rewitalizacji pod warunkiem, że w wyniku tej aktualizacji wspomniany program będzie zawierał obligatoryjne elementy wskazane w Załączniku do *Wytycznych w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020*. Wsparcie lub preferencje w ramach RPO WŁ 2014-2020 będą mogły uzyskać te projekty, które wynikają z programu rewitalizacji. Wynikanie projektu z programu rewitalizacji oznacza wskazanie (wymienienie) go wprost w programie rewitalizacji lub określenie go w ogólnym (zbiorczym) opisie innych, uzupełniających rodzajów działań rewitalizacyjnych.

3. Procedura weryfikacji programu rewitalizacji

Zapisy *Wytycznych w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020* wskazują, że IZ RPO odpowiada za analizę i weryfikację cech i elementów programu rewitalizacji pod kątem zgodności z Załącznikiem do *Wytycznych*. W IZ RPO WŁ taka analiza i weryfikacja dokonywana jest zgodnie z poniższymi etapami:

1. IZ RPO WŁ powiadamia organy wykonawcze gminy, za pośrednictwem poczty elektronicznej, o dacie, od której rozpoczyna przyjmowanie do weryfikacji programów rewitalizacji oraz ogłasza ją na stronie internetowej www.rpo.lodzkie.pl. Przyjmowanie programów odbywa się w formie ciągłej. Program rewitalizacji wraz z uchwałą rady gminy oraz informacją dotyczącą kwestii strategicznej oceny oddziaływania na środowisko dla danego dokumentu (poddanie dokumentu ocenie, informacja o odstąpieniu od przeprowadzenia oceny lub wskazanie braku konieczności przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko) należy przesłać za pismem przewodnim podpisanym przez organ wykonawczy gminy do Departamentu Polityki Regionalnej (DPR) Urzędu Marszałkowskiego Województwa Łódzkiego zarówno w formie papierowej, jak i elektronicznej na adres:
 - a. korespondencyjny – al. Piłsudskiego 8, 90-051 Łódź,
 - b. e-mail pr@lodzkie.pl.
2. Gmina decyduje o terminie przekazania programu rewitalizacji do weryfikacji przez IZ RPO WŁ, mając na uwadze fakt, że pozytywnie zweryfikowany program jest podstawą ubiegania się poszczególnych projektów rewitalizacyjnych o wsparcie lub przyznania preferencji w ramach RPO WŁ 2014-2020. Terminy konkursów w ramach RPO WŁ 2014-2020 określa harmonogram konkursów dostępny na stronie internetowej www.rpo.lodzkie.pl.
3. Weryfikacja programu dokonywana jest na podstawie listy sprawdzającej, zgodnej z *Wytycznymi w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020*, stanowiącej Załącznik 1 do niniejszego dokumentu.
4. Rzetelna i bezstronna weryfikacja przeprowadzana jest przez pracowników DPR. Oceniający weryfikują spełnienie wymogów dotyczących cech i elementów programów rewitalizacji poprzez przypisanie im wartości logicznych „TAK”/”NIE”. Każdy program weryfikowany jest przez dwóch pracowników DPR, zgodnie z zasadą „dwóch par oczu”. W przypadku rozbieżności w ocenach programu dokonanych przez pracowników, przeprowadzana jest dodatkowa analiza przez pracownika wyznaczonego przez Dyrektora/Zastępcę Dyrektora DPR. Ocena trzeciej osoby jest ostateczna i wiążąca a od dokonanej weryfikacji nie przewiduje się procedury odwoławczej.

5. Weryfikacja przeprowadzona jest w terminie do 30 dni roboczych od daty wpływu papierowej wersji programu do DPR.
6. W zależności od wyników dokonanej oceny program zostaje:
 - a. pozytywnie zweryfikowany, jeśli spełnia wszystkie kryteria ujęte na liście sprawdzającej,
 - b. przekazany do gminy, jeśli nie spełnia wszystkich kryteriów, w celu poprawienia/uzupełnienia stwierdzonych braków.

W przypadku sytuacji określonej w punkcie 6 a, o pozytywnej weryfikacji programu rewitalizacji gmina zostaje poinformowana na piśmie. Wzór „Opinii w zakresie zgodności programu rewitalizacji z *Wytycznymi w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020*” znajduje się w Załączniku 2 do niniejszej procedury.

W przypadku sytuacji określonej w punkcie 6 b, na podstawie wypełnionej listy sprawdzającej pracownik DPR dokonujący oceny programu rewitalizacji przygotowuje i wysyła pismo do gminy z informacją o stwierdzonych uchybieniach. Poprawiony/uzupełniony program rewitalizacji podlega ponownej ocenie przez pracowników DPR zgodnie z niniejszą procedurą.

W przypadku, gdy gmina wprowadzi do programu rewitalizacji zmiany niewynikające z pisma stwierdzającego uchybienia, jest zobowiązana pisemnie poinformować IZ RPO WŁ o dokonanych zmianach.

Pozytywnie zweryfikowany program rewitalizacji zostaje zamieszczony w wykazie, o którym mowa w *Wytycznych w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020*. IZ RPO WŁ prowadzi wykaz programów rewitalizacji wraz z datą ich uchwalenia oraz na bieżąco aktualizuje i udostępnia na stronie internetowej www.rpo.lodzkie.pl.

W przypadku gmin, które przygotowały program rewitalizacji w ramach jednego z poniższych trybów:

1. konkursu dotacji prowadzonego przez Ministerstwo Rozwoju pn. „Modelowa rewitalizacja miast”, polegającym na wsparciu samorządów w procesie przygotowania programów i modelowych działań w zakresie rewitalizacji,
2. konkursu dotacji prowadzonego przez Urząd Marszałkowski Województwa Łódzkiego we współpracy z Ministerstwem Rozwoju, polegającym na dofinansowaniu sporządzenia/aktualizacji programów rewitalizacji przez gminy województwa łódzkiego

i zakończą go z pozytywnym wynikiem, ich programy zostaną automatycznie wpisane do wykazu pozytywnie zweryfikowanych programów rewitalizacji o którym mowa powyżej.

Z uwagi na możliwość uzyskania preferencji punktowych dla projektów ubiegających się o dofinansowanie w ramach RPO WŁ uwzględnionych w programie rewitalizacji dla danej gminy IZ RPO WŁ (w rozumieniu jednostek przeprowadzających konkursy na dofinansowanie ze środków RPO WŁ) na podstawie wykazu będzie potwierdzać fakt obowiązywania i pozytywnego zweryfikowania programu rewitalizacji, w którym umieszczono dany projekt.

W przypadku aktualizacji programu zamieszczonego w wykazie pozytywnie zweryfikowanych programów rewitalizacyjnych, o których mowa powyżej, gmina jest zobowiązana przedłożyć program do ponownej weryfikacji, jeżeli planuje uczestniczyć w konkursach w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Łódzkiego na lata 2014-2020, w których pozytywna weryfikacja programu rewitalizacji warunkuje otrzymanie wsparcia lub stanowi o przyznaniu jakichkolwiek preferencji.

Lista sprawdzająca spełnienie wymogów dotyczących cech i elementów programów rewitalizacji

Nazwa gminy				
Kryteria dostępu*	Kryteria formalne		Ocena TAK/NIE	Uzasadnienie oceny "NIE"
	1	Czy program rewitalizacji przyjęty został w formie uchwały przez organ stanowiący miasta/gminy zgodnie z przepisami prawa?		
	2	Czy do programu załączono informację o przeprowadzeniu strategicznej oceny oddziaływania na środowisko lub odstąpieniu od tej procedury lub informację o przeprowadzeniu przez organ administracji opracowujący program rewitalizacji analizy, na podstawie której podjęto decyzję o braku konieczności procedowania strategicznej oceny oddziaływania na środowisko?		
Elementy programu rewitalizacji		Kryteria merytoryczne	Ocena TAK/NIE	Uzasadnienie oceny "NIE"
DIAGNOZA	1	Czy diagnoza zawarta w programie rewitalizacji (lub innym dokumencie strategicznym lub planistycznym gminy przyjętym uchwałą rady gminy) opisuje sytuację całego obszaru gminy w następujących sferach:		
		a) społecznej		
		b) gospodarczej,		
		c) środowiskowej,		
		d) funkcjonalno-przestrzennej,		
	e) technicznej?			
	2	Czy dla obszaru, na którym zidentyfikowano występowanie zjawisk kryzysowych przeprowadzono pogłębioną diagnozę sfery społecznej?		
	3	Czy na obszarze występowania zjawisk kryzysowych zdiagnozowano dodatkowo występowanie negatywnych zjawisk w co najmniej jednej z następujących sfer: gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej, technicznej?		
WYZNACZENIE OBSZARU REWITALIZACJI	4	Czy program rewitalizacji wskazuje zasięgi przestrzenne obszaru/obszarów rewitalizacji, tj. określenie, w oparciu o inne dokumenty strategiczne gminy lub diagnozę, terytorium/terytoriów najbardziej wymagających wsparcia?		
	5	Czy zasięg przestrzenny obszaru rewitalizacji został określony na podstawie danych statystycznych opisujących dany obszar wraz z odniesieniem ich do wartości referencyjnych dla całej gminy? (Należy odnieść się do danych statystycznych dotyczących sfery społecznej oraz co najmniej jednej ze sfer, w których dodatkowo zdiagnozowano występowanie zjawisk kryzysowych.)		
KONCENTRACJA	6	Czy program rewitalizacji dotyczy terenów o istotnym znaczeniu dla rozwoju gminy, dotkniętych szczególną koncentracją problemów i negatywnych zjawisk kryzysowych?		
	7	Czy działania rewitalizacyjne są skierowane na określony i zidentyfikowany dzięki diagnozie obszar rewitalizacji?		
	8	Czy program rewitalizacji zawiera informację o powierzchni rewitalizacji i liczbie ludności objętej programem (program nie może obejmować więcej niż 20% powierzchni gminy i dotyczyć nie więcej niż 30% jej mieszkańców)?		
WEWNĘTRZNA SPÓJNOŚĆ DZIAŁAŃ	9	Czy program rewitalizacji zawiera opis powiązań programu z dokumentami strategicznymi i planistycznymi gminy?		
	10	Czy program rewitalizacji wskazuje potrzeby (skalę i rodzaj potrzeb) rewitalizacyjne obszaru zdegradowanego?		
	11	Czy program rewitalizacji zawiera wizję stanu obszaru po przeprowadzeniu rewitalizacji (planowany efekt rewitalizacji)?		
	12	Czy program rewitalizacji określa cele rewitalizacji?		
	13	Czy program rewitalizacji określa kierunki działań wraz z odniesieniem ich do zidentyfikowanych potrzeb rewitalizacyjnych mające na celu eliminację lub ograniczenie występowania negatywnych zjawisk?		
KOMPLEMENTARNOŚĆ PROBLEMOWA	14	Czy program rewitalizacji zawiera listę planowanych, podstawowych projektów i przedsięwzięć rewitalizacyjnych (tj. takich bez których realizacja celów programu rewitalizacji nie będzie możliwa i obszar rewitalizacji nie będzie w stanie wyjść z kryzysowej sytuacji) wraz z ich opisami zawierającymi, w odniesieniu do każdego projektu/przedsięwzięcia rewitalizacyjnego, co najmniej:		
		a) nazwę, b) wskazanie podmiotów go realizujących, c) zakres realizowanych zadań, d) lokalizację (miejsce przeprowadzenia danego projektu), e) grupę docelową działań rewitalizacyjnych, f) szacowaną wartość, g) prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny i zmierzenia w odniesieniu do celów rewitalizacji?		
	15	Czy program rewitalizacji zawiera charakterystykę pozostałych rodzajów przedsięwzięć rewitalizacyjnych realizujących kierunki działań, mających na celu eliminację lub ograniczenie negatywnych zjawisk powodujących sytuację kryzysową? (Należy wskazać obszary tematyczne w jakich planowane są pozostałe działania, zagadnienia istotne z punktu widzenia potrzeb obszaru rewitalizacji.)		
	16	Czy w programie rewitalizacji zapewniono komplementarność projektów/przedsięwzięć rewitalizacyjnych rozumianą jako: a) oddziaływanie na obszar rewitalizacji w aspekcie społecznym, gospodarczym, przestrzenno-funkcjonalnym, technicznym i środowiskowym, b) współdziałanie różnych podmiotów przy realizacji projektów finansowanych z różnych źródeł?		
	17	Czy w przypadku wskazania w programie rewitalizacji projektów rewitalizacyjnych poza obszarem rewitalizacji uzasadniono potrzebę ich realizacji?		

KOMPLEMENTARNOŚĆ PRZESTRZENNA	18	Czy w przypadku wskazania w programie rewitalizacji projektów realizowanych poza obszarem rewitalizacji opisano wzajemne powiązania pomiędzy projektami/przedsięwzięciami rewitalizacyjnymi realizowanymi zarówno na obszarze rewitalizacji, jak i znajdującymi się poza nim, ale oddziałującymi na obszar rewitalizacji?		
KOMPLEMENTARNOŚĆ ŹRÓDEŁ FINANSOWANIA	19	Czy program rewitalizacji zawiera indykatywne ramy finansowe w odniesieniu do przedsięwzięć, o których mowa w pkt 14, z indykatywnymi wielkościami środków finansowych z różnych źródeł (środki własne, środki programów operacyjnych, środki polityk i instrumentów krajowych, prywatne i publiczne źródła finansowania)?		
	20	Czy program rewitalizacji zawiera indykatywne ramy finansowe w odniesieniu do przedsięwzięć o których mowa w pkt 15, z indykatywnymi wielkościami środków finansowych z różnych źródeł (środki własne, środki programów operacyjnych, środki polityk i instrumentów krajowych, prywatne i publiczne źródła finansowania)?		
KOMPLEKSOWOŚĆ	21	Czy program rewitalizacji ma charakter kompleksowy, co oznacza: a) realizację różnorodnych, powiązanych ze sobą i wspólnie oddziałujących na sytuację kryzysową projektów, uwzględniających aspekt społeczny oraz gospodarczy lub przestrzenno-funkcjonalny lub techniczny lub środowiskowy, b) uwzględnienie finansowania projektów z różnych źródeł?		
REALIZACJA ZASADY PARTNERSTWA I PARTYCYPACJA	22	Czy program rewitalizacji opisuje mechanizmy włączenia różnych grup interesariuszy (mieszkańcy, społeczność obszarów rewitalizacji, użytkownicy obszaru, przedsiębiorcy, organizacje pozarządowe etc.) w proces rewitalizacji na każdym etapie tego procesu (diagnozowanie, programowanie, wdrażanie, monitorowanie)?		
	23	Czy program rewitalizacji zawiera opis procesu jego przygotowania dokumentujący udział w nim różnych grup interesariuszy w taki sposób, by możliwe było zweryfikowanie i ocena stopnia osiągniętego społeczeństwa?		
SYSTEM REALIZACJI I MONITOROWANIA PROGRAMU REWITALIZACJI	24	Czy w programie rewitalizacji opisany został system realizacji (wdrażania) programu rewitalizacji?		
	25	Czy w programie rewitalizacji określono wskaźniki osiągnięcia celów programu?		
	26	Czy program rewitalizacji zawiera system monitorowania i oceny skuteczności działań, z uwzględnieniem wprowadzania modyfikacji w reakcji na zmiany w otoczeniu programu?		
KOMPLEMENTARNOŚĆ PROCEDURALNO-INSTITUCJONALNA	27	Czy w programie rewitalizacji opisano system zarządzania programem rewitalizacji w powiązaniu z ogólnym systemem zarządzania gminą, co pozwoli na spójność procedur, efektywne współdziałanie oraz wzajemne uzupełnianie się działań różnych instytucji?		
Ogólny wynik oceny			<i>Należy zaznaczyć odpowiednią rubrykę</i>	
Program rewitalizacji został sporządzony zgodnie z <i>Wytycznymi w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020</i> .				
Program rewitalizacji nie spełnia wymogów określonych w <i>Wytycznych w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020</i> . Program wymaga korekt i uzupełnień w punktach wskazanych w niniejszej ocenie.				

Niniejszym oświadczam, że
dokonałem/am oceny
zgodnie z moją najlepszą
wiedzą oraz zasadami

Łódź,
(data)

podpis
(imię i nazwisko)

* niespełnienie kryterium dostępu skutkuje przekazaniem do gminy bez dalszej weryfikacji celem uzupełnienia

Załącznik 2 do „Procedury weryfikacji programów rewitalizacji w Instytucji Zarządzającej Regionalnym Programem Operacyjnym Województwa Łódzkiego na lata 2014-2020 pod kątem zgodności z Wytycznymi w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020”

**Opinia w zakresie zgodności programu rewitalizacji
z Wytycznymi w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020**

Działając na podstawie „Procedury weryfikacji programów rewitalizacji w Instytucji Zarządzającej Regionalnym Programem Operacyjnym Województwa Łódzkiego na lata 2014-2020 pod kątem zgodności z *Wytycznymi w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020*”, wydaje się **pozytywną** opinię o zgodności programu rewitalizacji z *Wytycznymi w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020*.

Łódź, data

podpis.....

(imię i nazwisko)